

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา เรื่องภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล
6. วิธีการเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียน อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 72 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ปีการศึกษา 2555 โดยอาศัยตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 61 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklists) แสดงสถานภาพของครูผู้สอน และขนาดสถานศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ได้แก่ ประสิทธิภาพการสอน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของ แมนซ์ และซิมส์ (Manz & Sims, 1991 อ้างถึงใน คุณวุฒิ คนฉลาด, 2540, หน้า 113) ซึ่งประกอบด้วยภาวะผู้นำเหนือผู้นำ 7 ประการ จำนวน 56 ข้อ คือ

1. การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง จำนวน 8 ข้อ
2. การแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง จำนวน 12 ข้อ
3. การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง จำนวน 6 ข้อ
4. การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก จำนวน 9 ข้อ
5. การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและการดำเนินทางสร้างสรรค์ จำนวน 6 ข้อ
6. การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยสร้างคณะทำงาน จำนวน 7 ข้อ
7. การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง จำนวน 8 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำ (Super Leadership) ตามแนวคิดของ แมนซ์ และซิมส์ (Manz & Sims, 1991 อ้างถึงใน คุณวุฒิ คนฉลาด, 2540, หน้า 113) ผู้นำเหนือผู้นำ การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ (ถวิล มาตรเลียม, 2544) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวกับกระบวนการภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ตามแนวคิดหรือทฤษฎีที่คล้ายคลึงกันและเกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพิจารณาปรับเปลี่ยนเป็นประเด็นคำถามเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างแบบสอบถามเป็นข้อประเด็นคำถามเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ประธานกรรมการผู้ควบคุมการดำเนินงาน ตรีตรวจสอบสำนวนภาษาและความสมบูรณ์ของเนื้อหา
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วเสนอให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยบุคลากรต่อไปนี้
 - 4.1 ผศ.ดร.เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำศูนย์นวัตกรรม การบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4.2 คร.ชัยพนธ์ รักษ์งาม

อาจารย์ประจำศูนย์นวัตกรรมการบริหาร
และผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

4.3 รศ.ดร.วชิระ ชาวหา

รองศาสตราจารย์ศูนย์นวัตกรรมการ
การบริหารและผู้นำทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

นำแบบสอบถามที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงและขอคำแนะนำ
จากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้องและเหมาะสม

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง (Try Out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่
กลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17
จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแต่ละข้อของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 – 204) เท่ากับ .98
และได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .28 - .87

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นและมีความสมบูรณ์ไปใช้
ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการ
และขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17
เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามไปโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. จัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 61 ฉบับ ไปยังครูผู้สอนที่ทำการสอนในโรงเรียน
มัธยมศึกษา ในอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17
ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
3. ในกรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนตามเวลาที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ติดตาม
เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
5. นำผลคำนวณมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยต่อไป

การจัดกระทำข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ทุกฉบับมาให้คะแนนตามน้ำหนักที่กำหนดไว้ ตามแนวคิดของ เบสท์ และคานท์ (Best & Kahn, 1993, p. 247) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติมากที่สุด
 - 4 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติมาก
 - 3 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติปานกลาง
 - 2 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติน้อย
 - 1 หมายถึง มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติน้อยที่สุด
2. นำข้อมูลที่ได้ให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนักรายข้อบันทึกลงในคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
3. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาดำเนินการตามความมุ่งหมายของการวิจัยต่อไป

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาแยกวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับขนาดสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ประสิทธิภาพของครู ที่ผู้วิจัยเป็นผู้สำรวจข้อมูลวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert, 1967) โดยเรียงลำดับจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารทั้ง 5 ระดับ โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของคะแนนเป็นตัวชี้วัด นำมาเทียบกับเกณฑ์โดยกำหนดเกณฑ์ และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 25 – 26)

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีพฤติกรรมหรือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์จำนวนครูผู้สอนในสถานศึกษา อำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประสบการณ์ของครูและขนาดสถานศึกษา ใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประสบการณ์การสอนของครู สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t -test)
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอโป่งน้ำร้อน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t -test)